

Una presó nova i moderna

La inauguració del Centre Penitenciari Puig de les Basses el 2014 va suposar el tancament de la presó del centre de Figueres i la reconversió de la de Girona a centre obert

A les comarques gironines hi ha una presó pròpiament dita, el Centre Penitenciari Puig de les Basses de Figueres, que va entrar en funcionament el juny del 2014, cosa que va suposar el tancament de la presó ubicada al centre de Figueres i la reconversió de la presó de Girona (construïda el 1964) com a centre obert. A finals de primavera, al Puig de les Basses hi havia 736 interns.

Text > ÀGATA GUINÓ, periodista

Fotos > TURA SOLER

El Centre Penitenciari Puig de les Basses està ubicat als afores de Figueres, en un turó al costat de l'autopista, entre la imponent edificació del castell de Sant Ferran i Llers, el poble de les bruixes. És l'única presó pròpiament dita, si entenem per *presó* el lloc on els interns estan privats de llibertat perquè han estat jutjats i condemnats o bé perquè un jutge ha decidit dictar presó preventiva en espera de judici a causa de la gravetat dels delictes que se'ls atribueixen. És bàsicament una presó de compliment per a homes adults, però també hi ha mòduls per a joves i per a dones, en un dels quals ha passat massa mesos la consellera Dolors Bassa.

El Puig de les Basses és el sisè centre construït pels diversos governs de la Generalitat de Catalunya des que va assumir les competències de presons el 1984, durant el segon govern del president Pujol. A Catalunya hi ha catorze centres penitenciaris. El centre, considerat modern, es va aixecar tenint en compte l'orografia de la zona i adaptant-hi els disset edificis que componen el complex, per evitar un gran impacte visual. Amb més de 61.000 metres quadrats, està preparat per tenir 1.174 interns. Per això disposa de 620 cel·les, distribuïdes en nou mòduls i quatre unitats singulars. La seva construcció va costar gairebé

>> El Centre Penitenciari del Puig de les Basses es va adaptar a l'orografia de la zona, per evitar un impacte visual.

109 milions d'euros. El mes de juny d'aquest any, segons dades oficials, hi havia 683 persones ingressades, 640 homes i 43 dones. La majoria, en règim de segon grau, conegut com a *ordinari*, i una minoria (11), en règim de primer grau, més restrictiu. Dels reclusos al Puig de les Basses, el 52,1 %

tenen la nacionalitat espanyola, i el 47,9 % són de fora de l'Estat.

Al Puig de les Basses, considerat centre penitenciari ordinari, de segon grau, hi ha un departament especial, on estan ingressats aquells interns que no poden conviure amb la resta per la seva perillositat o perquè man-

>> Una imatge del taller en què els interns treballen fent diverses produccions, entre les quals, fabricant caganers.

tenen conductes que poden posar en risc els altres interns o la seva pròpia integritat física. Els delictes principals pels quals es compleix condemna són els que tenen relació amb el patrimoni (robatoris i assalts) i els que tenen a veure amb el tràfic de drogues.

El centre té disset edificis, nou dels quals són mòduls, anomenats *residencials*, on hi ha les 512 cel·les per a interns adults, joves i dones. També disposa d'un mòdul d'ingressos, amb 24 cel·les, on es porten els interns que acaben d'arribar al centre. Hi ha una unitat de règim tancat, amb 38 cel·les, una unitat d'infermeria, amb 22 habitacions, i una unitat psiquiàtrica, amb 24 habitacions.

El Puig de les Basses està pensat partint del supòsit que haurien de preveure totes les presons, la rehabilitació, cosa que queda més com una qüestió de bona voluntat que no pas efectiva. Per això té també un mòdul de tallers productius, on diverses empreses encarreguen la producció a través del Centre d'Iniciatives per a la Reinserció, l'empresa pública del Departament de Justícia que treballa per a la formació ocupacional i la reinserció laboral dels interns. A la presó funcionen, a més dels tallers ocupacionals, una fleca, la bugaderia i la cuina, on treballen tant professionals com els mateixos interns. La presó dispo-

sa també d'una escola de formació d'adults, edificis formatius i culturals i una àrea d'esports.

La població reclusa fa anys que disminueix a Catalunya, un 24 %, en els darrers deu anys, motiu pel qual cap centre penitenciari presenta una situació de sobreocupació. El Puig de les Basses està considerat un centre de mitjana capacitat, com els darrers que s'han construït al país, més adequats al volgut model de reinserció. En aquest sentit és comparable a la presó de Lledoners i a la de Mas d'Enric.

El centre obert de Girona

L'obertura del Puig de les Basses va significar el tancament de la vella presó ubicada al centre de Figueres i també la transformació en centre obert de la presó de Girona, inaugurada el 1964 i ubicada al Pont Major. Aquí és on es controlen els interns que estan en règim de tercer grau i que només han d'anar a dormir a la presó i els que estan en règim obert. En aquest centre han de passar un mínim de vuit hores i després poden anar a treballar. També és on treballen els professionals

Catalunya és l'única comunitat que té assumides les competències de presons, atorgades el 1984

que fan la supervisió del compliment de la pena i on han de passar, si escau, controls d'alcoholèmia. Sortir a treballar forma part del procés de reinserció social, així com els recursos formatius o el tractament de deshabituació.

Al mes de juny, el centre obert de Girona controlava 53 persones, 46 homes i 7 dones. A

més, feia el seguiment de 90 homes i 13 dones en règim obert. El centre té una capacitat de 130 places. Les obres per adequar la vella presó com a centre obert van tenir un cost superior al mig milió d'euros i van ser executades per interns.

El maldecap de la Covid

Hi ha hagut casos de Covid a tots els centres penitenciaris. Des del començament de la pandèmica n'hi ha hagut 126 al Puig de les Basses i 13 al centre obert de Girona. La Secretaria de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima va obrir una unitat COVID-19 al Puig de les Basses per donar resposta a la necessitat de places per a interns positius durant el moment més àlgid de la pandèmia.